

a podávat stresové dávky kortikoidů. Naopak u mírných forem infekce by imunosuprese být vysazována neměla. V tomto případě je hlavním problémem identifikovat pacienty, kteří se sice zprvu prezentují mírným průběhem, ale jsou ve vysokém riziku progresu do závažnějších forem.

Imunitní odpověď pacientů po transplantaci ledviny na infekci virem SARS-CoV-2

Pacienti po transplantaci ledviny mají z důvodu užívání imunosuprese porušenou imunitní odpověď na infekci virem SARS-CoV-2. Míra sérokonverze udávaná v různých studiích se liší v závislosti od použité laboratorní metody a typu detekovaných protilátek. Metody detekující protilátky proti tzv. receptor vázající doméně (RBD, receptor binding domain) S-proteinu jsou senzitivnější a lépe korelují s titrem neutralizačních protilátek (9). Během druhé vlny pandemie covidu-19 jsme v IKEM analyzovali protilátkovou odpověď u pacientů po transplantaci ledviny a zdravotníků (10). Detekovali jsme protilátky proti S1 a S2

podjednotce S-proteinu. Sérokonverze dosáhlo 82,6 % pacientů po transplantaci ledviny a 95,2 % zdravotníků se symptomatickým průběhem covidu-19. Pacienti po transplantaci ledviny tvořili překvapivě vyšší hladiny protilátek než imunokompetentní skupina zdravotníků. V multivariátní analýze bylo zjištěno, že tíže symptomů signifikantně ovlivňuje hladinu SARS-CoV-2 protilátek. Nejvyšší hladiny protilátek byly detekované u pacientů se závažnými respiračními příznaky, naopak nejnižší hladiny protilátek tvořili pacienti s asymptomatickou infekcí.

Pro virovou clearance je ale důležitá nejen humorální, ale i buněčná imunitní odpověď, která u pacientů navíc přetrvává i po vymizení protilátek a pravděpodobně je chrání před reinfekcí (11). Studie francouzské kohorty pacientů po transplantaci ledviny prokázala buněčnou imunitní odpověď u všech pacientů, kteří prodělali covid-19 (11). Zdá se tedy, že navzdory užívání imunosuprese není adaptivní imunitní odpověď na infekci virem SARS-CoV-2 u transplantovaných nemocných oslabená tak výrazně, jak se původně očekávalo.

Tab. 1. Prevence a ambulantní léčba covidu-19 po transplantaci ledviny v ČR

Vakcinace			
Vakcína	Firemní název	Typ vakcíny	Poznámka
BNT162b2	Comirnaty	mRNA vakcína	nejvíce používané
mRNA-1273	Spikevax	mRNA vakcína	
Ad26.COVS.2	JCOVDEN	vektorová vakcína	
ChAdOx1-S	Vaxzevria (dříve COVID-19 Vaccine AstraZeneca)	vektorová vakcína	
Pre-expoziční profylaxe			
Léčivo	Firemní název	Dávkování	
tixagevimab + cilgavimab	Evusheld	tixagevimab 300 mg + cilgavimab 300 mg ve dvou samostatných následných intramuskulárních injekcích	
Post-expoziční profylaxe			
Léčivo	Firemní název	Dávkování	Limitace
bamlanivimab a etesevimab			neaktivní proti Omicronu a subvariantám – aktuálně nedoporučovány
casirivimab a imdevimab	REGN-COV2		
Terapie			
Ambulantní léčba antivirotyky mírných až středně závažných stavů pacientů v riziku progresu			
Léčivo	Firemní název	Dávkování	Limitace
remdesivir	Veklury	1. den jednorázová úvodní dávka 200 mg remdesiviru podaná intravenózní infuzí, 2. a 3. den dávka 100 mg jednou denně v intravenózní infuzi (≤ 7 dnů od začátku symptomů)	nedoporučen pacientům s eGFR < 30ml/min (individuálně lze poat)
molnupiravir	Lagevrio	800 mg (tj. čtyři 200 mg tobolky) každých 12 hodin po dobu 5 dnů (≤ 5 dnů od začátku symptomů)	problematická účinnost
nirmatrelvir a ritonavir	Paxlovid	eGFR ≥ 60 mL/min: nirmatrelvir 300 mg + RTV 100 mg perorálně každých 12 hodin po dobu 5 dnů eGFR ≥ 30 to < 60 mL/min: nirmatrelvir 150 mg + RTV 100 mg perorálně každých 12 hodin po dobu 5 dnů (≤ 5 dnů od začátku symptomů) eGFR < 30 mL/min nebo závažná jaterní dysfunkce (Child-Pugh C): nedoporučován	lékové interakce (zvýšení hladin léků metabolizovaných přes cytochrom P450 3A4), dosud v ČR nedostupný

Zdroj: <https://www.covid19treatmentguidelines.nih.gov/>